

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
«МИТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ»
(для спеціалістів)

МАУП

КИЇВ – 2016

Підготовлено доцентом кафедри цивільно-правових дисциплін
Скидановим К.В

Затверджено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін
(Протокол № 1 від 31.08.2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту права (Протокол № 8 від 31.08.2016 р.)

Скиданов К.В. Навчальна програма з дисципліни «Митна документація
(для спеціалістів). – К.: 2016. – 17 с.

Навчальна програма дисципліни «Митна документація» містить
пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни, вказівки до
виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для
самоконтролю, а також список літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма курсу «Митна документація» складена відповідно до навчального плану з підготовки спеціалістів з правознавства та передбачає вивчення тем з питань документального забезпечення, організації та здійснення митного контролю як одного з найважливіших інститутів митного права, а також з питань правового регулювання митного оформлення товарів і транспортних засобів на митному кордоні України.

Розбудова незалежної держави та активізація її зовнішньоекономічних відносин зумовила виникнення і становлення митної справи в Україні. З цією метою проводиться реформа законодавства України у сфері митного регулювання, одним з результатів якої стало прийняття реформованого Митного кодексу України в 2012 році.

Вивчення курсу здійснюється на основі положень Конституції України, чинного митного законодавства, яке уособлює Митний кодекс України та інших нормативно-правових актів, які регулюють митні відносини, зокрема міжнародно-правові акти, ратифіковані Україною. Проте митне законодавство дуже нестійке в умовах переходу до ринкових відносин, тому студенти повинні приділяти підвищену увагу змінам і доповненням, які вносяться до чинного законодавства, самостійно опрацьовуючи основні розділи курсу.

Після вивчення дисципліни студенти повинні:

- знати основні принципи митного регулювання та контролю;
- вміти правильно аналізувати та застосовувати митне законодавство, що регулює відносини у митній сфері;
- вміти правильно заповнювати митні декларації та інші митні документи.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

дисципліни

«МИТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ»

№ п/п	Назва змістового модуля і теми
I	<p>Змістовий модуль I Вступ у навчальну дисципліну</p> <p>Тема 1. Поняття митної політики і митної справи в Україні</p> <p>Тема 2. Законодавство України з питань митної справи</p> <p>Тема 3 Органи доходів і зборів, як суб'єкти митно-правових відносин</p>
II	<p>Змістовий модуль II Переміщення та пропуск товарів, транспортних засобів через митний кордон України</p> <p>Тема 4 Тема 4. Митний режим</p> <p>Тема 5. Організація здійснення митного контролю</p> <p>Тема 6. Митні формальності при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту</p> <p>Тема 7. Митне оформлення та митне декларування товарів та предметів які переміщуються через митний кордон України</p>
III	<p>Змістовий модуль III. Порушення митних правил. Провадження в справах про порушення митних правил. Митна документація</p> <p>Тема 8. Порушення митних правил. Провадження в справах про порушення митних правил</p> <p>Тема 9. Транспортні документи міжнародних перевезень митних вантажів</p> <p>Тема 10. Митна декларація – основний документ митного оформлення</p>
	Разом годин: 90

ЗМІСТ

дисципліни

«МИТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ»

Змістовий модуль 1. Вступ у дисципліну

Тема 1. Поняття митної політики і митної справи в Україні

Поняття митної політики. Зміст митної справи. Становлення митної справи в Україні. Митна політика і її основні напрямки. Міжнародний обіг товарів.

Література [1-5; 15-18; 22]

Тема 2. Законодавство України з питань митної справи

Місце митного нормативно-правового регулювання в правовій системі України. Конституція України як основне джерело.

Митний кодекс – основний інструмент митної політики України.

Література [1-5; 12; 13; 15-18]

Тема 3. Органи доходів і зборів, як суб'єкти митно-правових відносин

Структура та організація діяльності органів доходів і зборів.

Взаємовідносини органів доходів і зборів з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами підприємницької діяльності.

Міжнародне співробітництво з питань державної митної справи.

Література [1-5; 12; 13; 15-18]

Змістовий модуль II. Переміщення та пропуск товарів, транспортних засобів через митний кордон України

Тема 4. Митний режим

Митна територія і митний кордон України. Поняття митного режиму, види митних режимів. Умови та порядок переміщення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.

Особливості пропуску товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами.

Література [1-5; 12-18; 20]

Тема 5. Організація здійснення митного контролю

Поняття митного контролю. Принципи здійснення митного контролю.

Класифікація видів митного контролю. Зони митного контролю.

Форми митного контролю.

Література [1-5; 12-18; 20]

Тема 6. Митні формальності при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту

Засоби та способи переміщення товарів. Митні процедури на транспорті .

Взаємодія в оформленні міжнародних перевезень товарів та сприяння посадовим особам органів доходів і зборів України у здійсненні митної процедури.

Література [1-5; 12-18; 20]

Тема 7. Митне оформлення та митне декларування товарів та предметів які переміщуються через митний кордон України

Поняття та здійснення митного оформлення. Поняття та процедура митного декларування. Види митних декларацій. Місце та строки декларування.

Література [1-5; 12; 13; 15-18; 20]

Змістовий модуль III. Порухення митних правил. Провадження в справах про порушення митних правил. Митна документація

Тема 8. Порушення митних правил. Проведення в справах про порушення митних правил

Поняття порушення митних правил та відповідальності за них. Види адміністративних стягнень за порушення митних правил. Види порушень митних правил та відповідальність за такі правопорушення. Порядок провадження у справах про порушення митних правил. Процесуальні дії у справі про порушення митних правил та порядок їх проведення. Оскарження постанов у справах про порушення митних правил. Виконання постанов органів доходів і зборів про накладання адміністративних стягнень за порушення митних правил.

Література [1-5; 12-18; 20]

Тема 9. Транспортні документи міжнародних перевезень митних вантажів

Види транспортних документів. Принципи дії системи міжнародних перевезень із застосуванням книжки МДП.

Література [1-5; 12-18; 20]

Тема 10. Митна декларація – основний документ митного оформлення

Загальні положення та умови застосування МД. Об'єкти МД. Структура МД і класифікатори при її заповненні.

Література [1-5, 12-18, 20]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота повинна мати таку структуру:

1. Вступ (обсягом до двох сторінок), де обґрунтовується актуальність обраної теми, ступінь її вивчення, визначаються питання, які вимагають вирішення. Вказується об'єкт, предмет і методологічна основа дослідження, характеризуються джерела одержання інформації.

2. Основна частина, що містить мінімум два розділи. У першому розділі бажано розкрити теоретичні і методологічні положення з обраної теми дослідження, розглянути і проаналізувати різні точки зору, висловити своє ставлення до розглянутих питань і дати характеристику об'єкта дослідження. В інших розділах передбачається аналіз і обґрунтування тенденцій розвитку і шляхів вирішення наявних проблем. Кожен з розділів, залежно від обсягу викладеного матеріалу, може складатись із підрозділів.

3. Висновок, в якому стисло, обсягом до двох сторінок, дати і обґрунтувати пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства або теоретичних положень за темою контрольної роботи.

4. Список використаних в контрольній роботі джерел повинен включати: нормативно-правові акти (Конституція, закони України, підзаконні акти); наукові праці (монографії, брошури, статті тощо); статті в періодичних виданнях (журналах, газетах, збірниках); інші фактичні матеріали. Всі джерела розміщують в алфавітному порядку згідно з діючими стандартами бібліографічного опису.

Обсяг роботи загалом – не більше 10-12 сторінок формату А4.

Оформивши належним чином титульний лист, потрібно підписати роботу, вказавши дату виконання, і в зазначений термін подати на перевірку.

Вибір теми проводиться у відповідності з останньою цифрою номеру залікової книжки студента і відповідною відміткою на титульному аркуші контрольної роботи. Наприклад, якщо остання цифра цього номера “0” – обирається тема № 10, № 20, чи № 30.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Митний контроль як складова митної політики держави.
2. Об'єкти і суб'єкти митного контролю.
3. Функції митного контролю.
4. Форми та види митного контролю.
5. Особливості здійснення митного контролю при переміщенні товарів через митний кордон України.
6. Особливості здійснення митного оформлення при переміщенні товарів через митний кордон України.
7. Перевірка документів та відомостей – форма митного контролю.
8. Торговельні документи.
9. Транспортні документи.
10. Митні документи.
11. Особисті документи громадян.
12. Інші документи, необхідні для митного контролю.
13. Документи на транспортний засіб, зокрема ті, що містять відомості про його державну реєстрацію (національну належність).
14. Транспортні (перевізні) документи (міжнародні товаротransпортні накладні).
15. Визначений актами Всесвітнього поштового союзу документ, що супроводжує міжнародні поштові відправлення.
16. Комерційні документи на товари, що перевозяться.
17. Відомості про наявність (відсутність) на борту небезпечних товарів, зброї, боєприпасів.
18. Зовнішньоекономічний договір (контракт) або інші документи, що підтверджують право володіння, користування та/або розпорядження товарами.
19. Форми письмового декларування.
20. Митна декларація на бланку єдиного адміністративного документа.
21. Митна декларації М-16.

22. Письмова заява за формою, встановленою додатком № 1 до Положення про митні декларації.
23. Митна декларація для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності.
24. Періодична декларація.
25. Тимчасова митна декларація.
26. Порядок внесення змін до митної декларації та її відкликання.
27. Порядок визнання митних декларацій недійсними.
28. Поєднання митного контролю і митного оформлення у формі перевірки документів та відомостей.
29. Шляхи переходу при декларуванні товарів з "дозвільної" системи на "заявний".
30. Шляхи скорочення часу митного оформлення без зниження ефективності митного контролю.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Митний контроль як складова митної політики держави.
2. Організація митного контролю.
3. Сутність і правила здійснення митного контролю.
4. Об'єкти і суб'єкти митного контролю.
5. Організаційно-управлінські заходи митного контролю.
6. Принципи митного контролю.
7. Поняття «форма митного контролю» і «метод митного контролю».
8. Завдання і форми митного контролю.

9. Перевірка документів та відомостей, необхідних для митного контролю.
10. Митний огляд (огляд та переогляд товарів і транспортних засобів, особистий огляд громадян).
11. Облік товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.
12. Усне опитування громадян та посадових осіб підприємств.
13. Перевірка системи звітності та обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України.
14. Перевірка своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати податків і зборів, які відповідно до законів справляються при переміщенні товарів через митний кордон України.
15. Огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних ліцензійних складів, спеціальних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться або можуть знаходитися товари і транспортні засоби, що підлягають митному контролю.
16. Ідентифікація товарів, транспортних засобів, приміщень та інших місць під час здійснення митного контролю.
17. Спільний митний контроль на митному кордоні України.
18. Особливі процедури митного контролю.
19. Здійснення митного контролю.
20. Зони митного контролю.
21. Пункти пропуску України.
22. Цілі застосування перевірки документів та відомостей як форми митного контролю.
23. Етапи перевірки документів та відомостей.
24. Торговельні документи.
25. Транспортні документи.
26. Митні документи.
27. Особисті документи громадян.
28. Інші документи, необхідні для митного контролю.

29. Документи на транспортний засіб, зокрема ті, що містять відомості про його державну реєстрацію (національну належність).
30. Транспортні (перевізні) документи (міжнародні товаротransпортні накладні).
31. Визначений актами Всесвітнього поштового союзу документ, що супроводжує міжнародні поштові відправлення.
32. Комерційні документи на товари, що перевозяться, які містять відомості, зокрема, про найменування та адресу перевізника, найменування країни відправлення та країни призначення товарів, найменування та адреси відправника (або продавця) та отримувача товарів.
33. Відомості про кількість вантажних місць та вид упаковки; найменування товарів; вага брутто товарів (у кілограмах) або об'єм товарів (у метрах кубічних), крім великогабаритних вантажів.
34. Генеральна декларація, що містить найменування та опис судна, відомості про його реєстрацію та національну належність, прізвище капітана, прізвище та адресу судового агента.
35. Декларація про вантаж, яка містить відомості про найменування портів відправки, портів заходу судна, завантаження та вивантаження товарів, першого порту відправки товарів, порту вивантаження товарів, що залишаються на борту, перелік коносаментів або інших документів, що підтверджують наявність та зміст договору морського (річкового) перевезення, кількість вантажних місць товару, опис та вид упаковки товарів, які підлягають вивантаженню у даному порту.
36. Декларація про припаси (суднові припаси), яка містить, відомості про найменування судових припасів, що є в наявності на судні, та їх кількість.
37. Декларація про особисті речі екіпажу судна.
38. Суднова роль, що містить відомості про кількість і склад членів екіпажу під час прибуття і відправлення судна, зокрема, прізвища, імена,

громадянство, звання або посаду, дату і місце народження, вид і номер документа, що посвідчує особу.

- 39.Список пасажирів, що містить відомості про пасажирів під час прибуття і відправлення судна, зокрема, кількість пасажирів на судні, прізвища, імена, громадянство, дату і місце народження, порти посадки і висадки.
- 40.Транспортні (перевізні) документи на товари (за наявності), які містять, зокрема, відомості про загальну кількість товарів, кількість вантажних місць, найменування товарів, вид упаковки.
- 41.Комерційні документи (за наявності) на товари та відомості про розміщення товарів на борту судна.
- 42.Відомості про наявність (відсутність) на борту судна товарів, ввезення яких на митну територію України заборонено або обмежено, включаючи валютні цінності, наявні у членів екіпажу, лікарські засоби, до складу яких входять наркотичні, сильнодіючі засоби, психотропні та отруйні речовини.
- 43.Відомості про наявність (відсутність) на борту судна небезпечних товарів, зброї, боєприпасів.
- 44.Стандартний документ перевізника, передбачений укладеними відповідно до закону міжнародними договорами в галузі цивільної авіації (генеральна декларація).
- 45.Документи, що містять відомості про товари, які перевозяться на борту (вантажні відомості, авіаційні вантажні накладні).
- 46.Документ, що містить відомості про припаси (бортові припаси) та про кількість припасів (бортових припасів), завантажених на борт судна та вивантажених з нього.
- 47.Відомості про знаки національної належності та реєстраційні знаки судна, номер рейсу, маршрут польоту, пункт вильоту та пункт прибуття судна.
- 48.Відомості про найменування підприємства (організації, установи), що експлуатує судно, та кількість членів екіпажу.

49. Найменування товарів, номери вантажних накладних, кількість місць за кожною накладною, пунктів завантаження та пунктів вивантаження товарів.
50. Передатну відомість на залізничний рухомий склад.
51. Документ, що засвідчує наявність припасів (за наявності припасів).
52. Зовнішньоекономічний договір (контракт) або інші документи, що підтверджують право володіння, користування та/або розпорядження товарами.
53. Акт прийому-передачі товарів або довідка, що підтверджує кількість товарів.
54. Комерційні та супровідні документи (за наявності їх у власника трубопровідного транспорту, лінії електропередачі) на товари, що переміщуються через митний кордон України, а на момент митного оформлення – рахунок-фактуру.
55. Документи (дозволи, сертифікати), що підтверджують показники товару.
56. Форми письмового декларування.
57. Митна декларація на бланку єдиного адміністративного документа.
58. Митна декларації М-16.
59. Письмова заява за формою, встановленою додатком № 1 до Положення про митні декларації.
60. Митна декларація для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (Редакція станом на 15.05.2014). //Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – ст. 141.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (Редакція станом на 24.07.2014). //Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – ст.144.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х (Редакція станом на 17.08.2014). //Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). – 1984. – Додаток до № 51. – ст.1122.
4. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III (Редакція станом на 11.07.2014). //Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2001. – № 25-26. – ст.131.
5. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI (редакція станом на 23.07.2014). //Відомості Верховної Ради України. – 2012 р. – № 44-45; № 46-47; № 48. – Стаття 552. – 1858 с.
6. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 № 3393-VI (Редакція станом на 11.08.2013) //Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011.– № 48-49.– ст.536.
7. Закон України «Про трубопровідний транспорт» від 15.05.1996 № 192/96-ВР (Редакція станом на 10.09.2014). //Відомості Верховної Ради України (ВВР). –1996. – № 29. – ст. 139.
8. Закон України «Про державний кордон України» від 04.11.1991 № 1777-XII (Редакція станом на 11.08.2013). //Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – № 2. – ст. 5.
9. Закон України «Про митний тариф України» від 19.09.2013 № 584-VII. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 20-21. – ст.740.
- 10.Закон України «Про транспорт» від 10.11.1994 № 232/94-ВР (Редакція станом на 26.04.2014)//Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1994. – №51. – ст.446.

11. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» від 21.01.1994 № 3857-ХІІ (Редакція станом на 05.12.2013). //Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1994. – №18. – ст.101.
12. Закон України «Про прикордонний контроль» від 05.11.2009 № 1710-VI (Редакція станом на 27.04.2014). //Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. – № 6. – ст.46.
13. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення попереднього документального контролю в пунктах пропуску через державний кордон України» від 5 жовтня 2011 р. № 1030, зі змінами на 22.08.2012 //Урядовий кур'єр. – 2011. – 14 жовтня. – № 190.
14. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій» від 21.05.2012 № 450 (Редакція станом на 13.08.2014) //Урядовий кур'єр. – 2012. – 30 травня. – № 95.
15. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Державну фіскальну службу в Україні» від 21.05.2014 № 236 //Урядовий кур'єр. – 2014. – 8 липня. – № 120.
16. Наказ МФУ «Про порядок заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа» від 30.05.2012 № 651. – Режим доступу: <http://sta-sumy.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektam-zed/zrazki-dokumentiv-ta-poryadok-ih-zapov/99730.html>.

Додаткова

- 17.Босак А.О., Григор'єв О.Ю., Скибінський О.С., Тодошук А.В. Митне обслуговування транспортних перевезень: Навчальний посібник. – Львів: «Новий світ-2000», 2010. – 474 с.
- 18.Владимиров К. Н., Бардачова В. Ю. Митне регулювання: Навчальний посібник. – 2-ге вид. – Херсон: Олді-плюс, 2002. – 336 с.
- 19.Гребельник О.П. Основи митної справи: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 600.
- 20.Дьомін Ю.М., Дьоміна С.Ю., Железняк Н.М. та ін. Митне право України.: Навч. пос./ За заг. ред.. Юлдашева О.Х. – К: Центр учбової літератури, 2010. – 232 с.
- 21.Ємченко І.В., Закусілов А.П. Методи і технічні засоби митного контролю. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 432 с.
- 22.Митний кодекс України: Науково-практичний коментар/ А.Т. Комзюк, О.О.Погрібний, Р.А. Калюжний та ін. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2010. – 757 с.
- 23.Науменко В.П. Нові митні правила в блок-схемах: Довід. посіб. – К.: ТФ «Інтес», 2004. – 144 с.
- 24.Науменко В.П., Пашко П.В., Русаков В.А. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.:Знання, 2006. – 394 с. – (Митна справа в Україні).
- 25.Основи митної справи в Україні: підручник./ За ред. П.В. Пашка. – К.: Знання, 2010. – 651 с. – (Митна справа в Україні).
- 26.Гребельник О.П. Митна справа. Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2014. — 472 с.
- 27.Гребельник О.П. Митна справа. Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2016. — 495 с.